

A Kúria a dr. Domaniczky Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gócza Béla által képviselt I.r., dr. Nagy Péter jogtanácsos által képviselt II.r. alperesek ellen kártérítés iránt a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 13.M.255/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Győri Törvényszék 2.Mf.20.626/2014/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. november 18. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a Győri Törvényszék 2.Mf.20.626/2014/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.M.255/2012/119. számú közbenső- és részítéletét részítéletnek tekintve helybenhagyja.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 100.000 (egyszázezer) forint és 27.000 (huszonhétezer) forint áfa együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 94.000 (kilencvennégyezer) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében az alperesek vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését kérte.

A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.M.255/2012/119. számú közbenső- és részítéletével megállapította, hogy a felperes 2011. július 31. - augusztus 1. napján bekövetkezett balesetéből eredő kárért az I.r. alperes teljes kárfelelősséggel tartozik. A II.r. alperessel szembeni keresetet elutasította. Kötelezte a felperest a II.r. alperes részére 30.000 forint perköltség megfizetésére.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2011. február 5-étől határozatlan időre szóló munkaviszony keretében tehergépkocsi-vezető munkakörben állt az I.r. alperes alkalmazásában. A felperes által vezetett D. típusú tehergépkocsi a II.r. alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű-felelősség biztosítással.

A felperes az I.r. alperes részére teljesített külföldi munkavégzés során a munkáltató utasítására 2011. július 30-31-én (szombat-vasárnap) az I.r. alperes partnercége, a P.C. GmbH. a.k. telephelyén töltötte a pihenőidejét. 2011. július 31-éről 2011. augusztus 1-jére virradó éjszaka a pihenőhelyen súlyos balesetet szenvedett, melyet a felperes fejét ért, nagy erejű tompa erőbehatás okozott. A baleset oka közelebbről nem határozható meg. A baleseti sérülései miatt a felperes a k., majd az i. kórházban állt ápolás alatt.

A baleset következtében a felperesnél a bal oldali homlok-fal-nyakszírt lebeny bevérzése, zúzódása, keményburok feletti vérgyülem

kialakulása, jobb oldali sziklacsont és falnyakszírtcsont törése, tudatzavar és agyvízcsorgás alakult ki. Súlyos állapota miatt agyi drén behelyezése és gégemetszés vált nála szükségessé. A felperes 90 %-os egészségkárosodása és 100 %-os munkaképesség-csökkenése baleseti eredetű, állapotában javulás nem várható.

A felperes véralkohol koncentrációja 2011. augusztus 1-jén 3 óra 13 perckor, a k. kórházban történt vizsgálat időpontjában 1,50 ezrelék volt, amely enyhe - közepes fokú ittasságot jelent. Nem történt kétszeres vér- és vizeletvétel, ezért nem állapítható meg, hogy a baleset időpontjában alkoholos befolyásoltság alatt állt-e.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az O.-ból N.-e tartó fuvarfeladat-ellátás során 2011. július 30-án és 31-én az I.r. alperes utasítása szerint töltötte a kötelező pihenőidejét a partnercég a. telephelyén. Ott tehát az I.r. alperes által előírt fuvarfeladat teljesítése érdekében, a kötelező pihenőidejének letöltése alatt tartózkodott, a kamionnak ezen a telephelyen történő pihenőidő alatti tárolását az I.r. alperes írta elő. Ezért a felperesnek a pihenőidő alatti balesete a munkaviszonyával összefüggésben következett be [1992. évi XII. törvény - régi Mt. 174. § (4) bekezdés]. Fennáll tehát az I.r. alperes munkáltató teljes, objektív alapú kárfelelőssége az Mt. 174. § (1) bekezdés szerint.

Az I.r. alperes hivatkozására, miszerint a balesetet a károsult felperes ittasságból eredő kizárólagos elháríthatatlan magatartása okozta [Mt. 174. § (2) bekezdés], vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy az I.r. alperes munkáltató mentesülhet-e a kárfelelősség alól. A tanúk azonban egymásnak ellentmondó nyilatkozatot tettek a baleset okáról. Annak mechanizmusára az orvosi iratokból nem lehetett következtetni, arról az orvosszakértő sem tudott egyértelműen nyilatkozni.

Az orvosszakértői vélemény szerint a felperes fejét olyan nagy erejű, tompa erőbehatás érte, amely létrehozta a koponyacsontok törését, valamint az agyállomány sérülését. Ez keletkezhetett járműből kemény felületre történő kiesés következtében is. A kiegészítő orvosszakértői vélemény szerint azonban okozhatta akár kemény tárggyal történő fejbeágás, leütés is.

Az orvosi dokumentáció alapján a felperes vérének alkoholkoncentrációja a vérvétel időpontjában 1,50 ezrelék volt. Tekintettel arra, hogy egyszer történt vérvétel, orvosszakértői módszerekkel nem igazolható, hogy a felperes szervezetében a baleset időpontjában milyen mértékű volt az alkoholos befolyásoltság, és az lebomló vagy felszívódó fázisban volt-e.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes esetleges ittassága mint kizárólagos elháríthatatlan károsulti magatartás akkor lenne vizsgálható, ha a baleset pontos oka és lefolyása megállapítást nyert volna. Amennyiben nem ismert, hogy a baleset milyen módon és milyen okra vezethetően következett be, akkor azt sem lehet megállapítani, hogy a balesetet kizárólag a sérült munkavállaló elháríthatatlan magatartása okozta. Mindezek alapján a

felperes munkaviszonyával összefüggő ismeretlen okból bekövetkezett baleseti károsodásért az I.r. alperes teljes kárfelelősséggel tartozik.

A II.r. alperes felelősségbiztosító a biztosított körön kívüli harmadik személynek okozott károkért köteles helytállni. A perbeli esetben a felperes azonban a biztosított körbe tartozott, így az elsőfokú bíróság a II.r. alperessel szemben a felperes keresetét elutasította.

Az I.r. alperes fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék 2.Mf.20.626/2014/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső- és részítéletét megváltoztatta, a keresetet az I.r. alperessel szemben elutasította, a II.r. alperesre vonatkozó rendelkezéseket nem érintette. Megállapította, hogy a kereseti és a fellebbezési illetéket az állam viseli. Kötelezte a felperest az I.r. alperes javára együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

A törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság teljes körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a beszerzett adatokat azonban tévesen értékelte. Ezért téves az általa megállapított tényállás és az abból levont jogkövetkeztetés is, miszerint a baleset a munkaviszonnyal összefüggésben keletkezett.

A törvényszék a tényállást kiegészítette. A felperes több sofőrtársával együtt 2011. július 31-én az I.r. alperes partnercége telephelyén a kötelező pihenőnapját töltötte, a hétvége, így a vasárnap is főzéssel, pihenéssel, sörözéssel, italozással telt el. A nap folyamán a felperes is fogyasztott alkoholt, meg nem határozható mértékben alkohol hatása alatt volt vasárnap este. B.I.CS. és G.E. a felperest pontosan meg nem határozható időpontban a raklapok mellett a földön fekvéssel találta meg vérző fejjel. A raklapok a pihenőtől kb. 10 méterre, a felperes kamionjától kb. 30-40 méterre voltak. A baleset megtörténtekor a felperes nem „repülhetett ki” a kamionjából. Az I.r. alperes a pihenőidőre vonatkozóan a felperes számára nem írt elő magatartási szabályt. A felperes a telephelyen nem volt korlátozva, azt el is hagyhatta.

Utalva az MK.29. számú állásfoglalásra a törvényszék rögzítette, hogy a felperes az I.r. alperessel fennállt munkaviszonya keretében volt az alperesi társ cég telephelyén, amikor is a kötelező pihenőidejét töltötte. A pihenőidő azonban nem a munkaidő része. A munkáltató számára nem írja elő jogszabály, hogy a pihenőidőt felügyelje, arra bármiféle magatartási szabályt írjon elő. T.G. tanúvallomása szerint „annyi volt a lényeg, hogy az őrzött parkolóban hagyják a kamiont, a sofőrök el is hagyhatták a telephelyet”.

A törvényszék erre tekintettel a fellebbezési tárgyaláson tett felperesi felvetést, miszerint nem lehetett távol a kamiontól, a parkolóban kellett tartózkodnia, őriznie kellett a járművet, mint új körülményt nem vizsgálhatta a másodfokú eljárásban.

A törvényszék megállapította, hogy a felperest a baleset nem a munkaviszonyából folyó tevékenység során érte, hanem a pihenőideje alatt. Károsodása nem a munkaviszonyból folyó tevékenységtől el nem

választható teendőkkel volt kapcsolatban (a felperes ugyanis a pihenőidő alatt főzött, beszélgetett, italozott), illetve nem a napi munka és annak befejezésével együtt járó tevékenység elvégzésével volt összefüggésben (MK.29.).

Az orvosi iratok ellenére a baleset nem következhetett be a kamionból történő kiesés miatt. B.I.CS. és G.E. tanúk egyezően nyilatkoztak arról, hogy a felperest nem a kamion mellett, ahhoz közel, hanem egy raklaprakás mellett találták meg, melytől a kamion 30-40 méterre állt.

A törvényszék a tanúvallomások alapján megállapította, hogy a baleset napján történt italozás, a felperes is ivott. Mindezt figyelembe véve kétséget kizáróan megállapítható a felperes baleset előtti ittassága, bár annak mértéke nem.

A szakértő a nyilatkozatában (jegyzőkönyv, 6. oldal) nem azt zárta ki, hogy nem volt alkohol a felperes vérében, csupán annak balesetkori koncentrációját nem tudta meghatározni a kétszeres vérvétel hiányában. A szakértő azt is elmondta, hogy 3 óra 13 perckor 1,50 ezrelék volt az alkoholkoncentráció, és az biztos hogy lebomló fázisban volt, ami azt jelenti, hogy a baleset idején a felperes vérében volt alkohol.

Ezek rögzítése mellett a perbeli esetben azonban sem az ittasságnak, sem annak nincs jelentősége, hogy a felperes nem a kamionból esett ki figyelemmel arra, hogy a baleset a munkaviszonnyal nem függött össze.

A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet „megváltoztatásával” az elsőfokú közbenső- és részítélet helybenhagyására irányult az I.r. alperes perköltségben marasztalása mellett.

Álláspontja szerint a törvényszék által megállapított tényállás iratellenes. Az ittasság kérdésében az elsőfokú bíróság orvosszakértőt rendelt ki, akinek a szakvéleménye irányadó a perben. Amennyiben ettől el kívánt térni a másodfokú bíróság, újabb szakértőt kellett volna kirendelnie, vagy megnyilatkoztatnia a szakvéleményt adót.

A törvényszék a Pp. 206. §-ban foglaltakat megsértette. Mérlegelése nem terjedhetett odáig, hogy a per szempontjából döntő jelentőségű és szakértelmet igénylő kérdést a szakvélemény megállapítását mellőzve bíráljon el. Erre csak akkor van lehetősége, ha a perben feltárt kétségtelen tények ezt lehetővé teszik.

A másodfokú bíróság a tényállás feltárása nélkül a felperes terhére értékelte, hogy a baleset előtt ivott, de az nem került megállapításra, hogy a baleset és az ittasság között bármilyen összefüggés volt-e.

A felperes kötelezettségének eleget tett, bizonyította a kár bekövetkeztét, és annak mértékét.

A munkavégzés- és a tartózkodási helyét illetően a készenlét szabályaira utalt, miszerint készenlét esetén a tartózkodás helyét a munkáltató határozza meg úgy, hogy a munkavállaló haladéktalanul rendelkezésre tudjon állni. A perben nem volt vitatott, hogy a

felperesnek rendelkezésre kellett állnia, a készenlét pedig szóban, írásban, ráutaló magatartással is elrendelhető. Aggályos azon elsőfokú ítéleti hivatkozás, hogy a kamiont nem kellett őrizni, mivel több tanúvallomás is utal a hétfő hajnali indulásra.

Az Mt. 166. § (helyesen 174. §) szerint a munkáltató vétkességre tekintet nélkül felel a munkavállalónál bekövetkezett károkért. A munkáltatónak olyan feltételrendszerrel kell biztosítania, amelyben a munkavállaló balesetmentesen el tudja végezni a munkáját. Szükséges az Mt. 174. § (4) bekezdése és az MK. 29. számú állásfoglalás alapján a munkaviszonnyal való összefüggés bizonyítása. A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás, és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás során, vagy a munkáltató által üzemben tartott közlekedési eszközön, illetve a munkaviszonyból folyó kötelezettségek teljesítése közben, azzal összefüggésben éri.

Megalapozatlan, és a szakvélemény megállapításával is ellentétes a másodfokú bíróság által levont következtetés, miszerint a kamionból a felperes nem eshetett ki, hiszen akár kúszhatott is a raklaprakásig.

A tanúvallomásokat csak a per egyéb adataival összevetve lehet értékelni figyelemmel arra, hogy a tanúk a baleset mechanizmusára vonatkozó nyilatkozatot kerülik, de minden más tényre, körülményre hivatkoznak.

Aggályos, hogy a másodfokú bíróság jogutódlást állapított meg, de nem vizsgálta ennek körülményeit, így a Pp. 50. §-ban foglalt rendelkezésekkel ellentétes döntést hozott.

Jogszabálysértésként a Pp. 141. § (7) bekezdését, 206. §-át, a 2012. évi I. törvény 110. §-át, Pp. 163. § (3) bekezdését, 164. § (1) bekezdését jelölte meg.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A felülvizsgálati eljárásban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya, amelyre vonatkozóan a fél - az első- és a másodfokú eljárás során nem hivatkozott - a bizonyítékait sem jelölte meg, nem lehet hivatkozni (BH2002.447., BH2002.83.).

A felperes csak a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a készenlét szabályaira, így az ezzel kapcsolatos érvelésével a Kúria nem foglalkozhatott.

A Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a

határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Pp. 50. §-nak megsértésére, erre vonatkozóan azonban az érvelését nem adta elő, nem fejtette ki, hogy mi alapján érvel a jogutódlásról. A periratok szerint jogutódlás megállapítására nem került sor. Így a Pp. 272. § (2) bekezdés alapján a Kúria nem foglalkozhatott ezzel a kérdéssel. A Pp. 275. § (1) bekezdésre tekintettel a Kúria a rendelkezésre álló periratok alapján dönt a felülvizsgálati eljárásban. Nincs helye a bizonyítékok újraértékelésének azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH2001.197., BH2002.29.].

A felperes alappal sérelmezte a jogerős ítélet megállapítását, miszerint az Mt. 174. § (4) bekezdése ellenére nem bizonyította, hogy a károkozás a munkaviszonyával okozati összefüggésben következett be.

Az MK.29. számú állásfoglalás a) pontja szerint a jogszabályban a „munkaviszonnyal összefüggésben” utalás egyrészt azt fejezi ki, hogy munkaviszonynak kell fennállnia, másrészt pedig azt, hogy a munkavállalót ért kárnak valamilyen formában összefüggésben kell állnia az általa létesített munkaviszonnyal. A munkaviszonyból folyó tevékenység és a károsodás között tehát összefüggésnek, kapcsolatnak kell lennie.

A károsodás munkaviszonnyal összefüggése feltárása során helytállóan indult ki a közigazgatási és munkaügyi bíróság abból, hogy a felperest a baleset külföldön, O.-ból N.-be történő fuvarfeladat teljesítése során érte egy olyan telephelyen, ahol a jelenlétét a kamion biztonságos elhelyezése érdekében a munkáltató írta elő. Ezért nem annak van döntő jelentősége, hogy a baleset pihenőidőben történt, hanem annak, hogy a baleset helyszínéül szolgáló telephelyen történő megjelenést a munkáltató írta elő, mégpedig a munkavégzéssel összefüggésben, vagyis a fuvarfeladat teljesítése, nevezetesen a kamionstop idejére a munkaeszköz őrzött helyen történő elhelyezése érdekében. A munkáltató azzal, hogy meghatározta a hétvégén a kamion tartózkodási helyét, lehetőséget teremtett arra, hogy a munkavállaló a telephelyen legyen. Ezért annak nincs jelentősége, hogy azt el is hagyhatta. Annak pedig, hogy magatartási szabályokat a telephelyen való tartózkodásra nem írt elő, azért nincs jelentősége, mert a baleset bekövetkezési mechanizmusa ismeretének hiányában nem vonható le következtetés arra, hogy a munkavállaló valamely kötelezettséget a pihenőidő eltöltése vonatkozásában megszegett. E kérdéskörnek egyébként is az Mt. 174. § (2) bekezdése és (3) bekezdése, azaz a munkáltató egészbeni vagy részbeni kárfelelősség alóli mentesülése esetén lenne szerepe, az Mt. 174. § (4) bekezdése alapján (okozati összefüggés) viszont nincs. A munkaviszonnyal való összefüggés ugyanis azért állapítható meg, mert a baleset olyan telephelyen következett be, ahol tartózkodásra a munkáltató kötelező előírása

folytán kerülhetett sor.

A tanúk vallomása szerint a baleset vasárnapról hétfőre virradó éjszaka történt, hétfőn a fuvarfeladatot folytatni kellett, és a sofőrök az éjszakát a fuvar megkezdése előtt a telephelyen töltötték. Következésképp az a lehetőség, hogy a sofőrök elhagyhatták a telephelyet, nem zárta ki azt, hogy az éjszakát nem tölthették ott, akár a kamionban is.

A szakvélemény egy a bizonyítékok sorából. A bíróság a szakértői véleményt szabadon mérlegeli, a szakértői véleménnyel szemben megalapozott és ellenőrizhető adatokat is figyelembe vehet (BH1978.125.). A Pp. 206. és 221. § (1) bekezdésben foglalt kötelezettségének eleget téve állapította meg a törvényszék a szakértő tárgyaláson tett nyilatkozata és a tanúk vallomása alapján azt, hogy a felperes a balesetet megelőzően italozott. Ezen megállapításáról indokolási kötelezettségének eleget téve számot adott. Azt is megindokolta, hogy álláspontja szerint a baleset miért nem következhetett be úgy a peradatok alapján, hogy a felperes kizuhant a kamionból. Rögzítette azonban azt is, hogy e tényeknek nincs ügydöntő jelentősége, mivel a baleset bekövetkezésének módja ezen tények ellenére sem állapítható meg, így a munkáltató részbeni vagy egészbeni mentesülésére erre tekintettel sem vonható le következtetés. Erre vonatkozóan a törvényszék álláspontja a bírói gyakorlatnak megfelel (MJD.II.345.).

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú rész-, közbenső ítéletet részítéletnek tekintve helybenhagyta.

A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a Kúria a pervesztes I.r. alperest a felperes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a másodfokú és a felülvizsgálati eljárási illeték viselésére, melynek összegét arra tekintettel állapította meg, hogy a jogalap vonatkozásában döntött, így a pertárgy értéke nem határozható meg.

Budapest, 2015. november 18.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő